

Méltósággal Távozni - - Életvégi Ellátás Csongrád-Csanád Vármegyében

Absztraktfüzet

Szegedi Tudományegyetem Neveléstudományi és Pszichológiai Szakbizottság Munkapszichológiai Munkabizottság szervezésében megvalósuló esemény

2024. június 22.

Szegedi Tudományegyetem, Banga Ilona Egészségtudományi Képzési Központ

Plenáris előadás 1.

Fájdalom menedzselés, palliatív ellátás

Dr. Benyó Gábor

Tábita Gyermekhospice Ház,

Semmelweis Egyetem Gyermekklinika,

A fájdalomérzet komplex együtthatások eredménye, de minden esetben szubjektív, kellemetlen érzés, szorongás vagy gyötrelm. A fájdalom súlyossága és a mindennapi életre gyakorolt hatása számos olyan tényező komplex együtthatásán keresztül érvényesül, mint a biológiai, pszichológiai, szociális és spirituális faktorok (totális fájdalom fogalma). A fájdalom megfelelő kezeléssel teljesen megszüntethető, vagy legalábbis elviselhetővé tehető. A kielégítő fájdalomcsillapítás a beteg számára a közel szokásos életvitel folytatását teszi lehetővé. A fájdalomcsillapítás a palliatív ellátásban egyszerre művészet és tudomány. A jó fájdalomcsillapításhoz elengedhetetlen nemcsak a fájdalom eredetének patofiziológiájának megértése, hanem a fájdalom hatásának megértése is. A fájdalom csillapítás kifejezés helyett megfontolandó az angolszász gyakorlat átvétele, mely fájdalommenedzselést tárgyal, amelynek fontos része a fájdalom felmérése, dokumentálása, a fájdalom csillapítás alkalmazása, a fájdalom újbóli felmérése és a dózismódosítás folyamata és ennek kommunikációja a beteg felé. A palliatív ellátás multidiszciplináris folyamatában a fájdalom menedzselésben fontos szerepet kapnak a nővérek, és a palliatív-hospice csapat egyéb szakdolgozói is. A fájdalom percepciójával, a fájdalom csillapításának szükségességével és agresszivitásával kapcsolatosan még mindig számos tévhittel, előítéllettel és félelemmel kell megküzdeni. Kevésbé ismertek az adjuvánsan alkalmazható szerek, a komplementer fájdalomcsillapítási technikák és szinte patológiás félelmek övezik sok esetben még mindig a kábító hatású fájdalomcsillapítókat. Előadásomnak elsődleges célja a fájdalmak komplex menedzselési szemléletének megismertetése és elfogadtatása.

Plenáris előadás 2.

Életvégi tervezés, életvégi döntések

Dr. habil. Hegedűs Katalin PhD

Semmelweis Egyetem, Általános Orvostudományi Kar, Magatartástudományi Intézet;

Méltóságért Alapítvány

A haldokló beteg életének meghosszabbítása sokszor felesleges szenvedéssel jár és haszontalan a beteg számára. Magyarországon az eutanázia és az asszisztált öngyilkosság kérése nem lehetséges, de a terminális palliatív szedáció, az életmeghosszabbító kezelések visszautasítása és a palliatív terápia – mint életvégi döntési lehetőségek – elérhetők. Jelenleg az egyik legnagyobb nemzetközi etikai vita az, hogy vajon a fizikai szenvedés mellett a pszichés és egzisztenciális szenvedés mennyire motiválja az embereket az életvégi döntések során. Az életvégi tervezés egy olyan kommunikációs folyamat, amelynek során a segítő (orvos vagy egészségügyi szakember) átbeszéli a beteggel, hogy milyen preferenciái vannak az élete utolsó időszakára vonatkozóan pl. kéri-e a hozzáférhető összes kezelést, illetve bizonyos kezeléseket visszautasít vagy a komfortkezelést választja arra az időszakra vonatkozóan, amikor már nem tud önállóan dönteni. Arról is lehet dönteni, hogy hol szeretné tölteni a beteg az élete utolsó heteit. Magyarországon több jogi segédanyag és kommunikációs protokoll hozzáférhető, amelyek segítenek az életvégi döntéseket előkészítő beszélgetésben.

Plenáris előadás 3.

Kezelhető-e a gyógyíthatatlan beteg? - Team-munka és kommunikáció egy hospice-ellátást végző intézményben

Dr. Tóth Krisztina

*Országos Korányi TBC és Pulmonológiai Intézet Palliatív Osztály;
Magyar Hospice Alapítvány*

Nemzetközi ajánlások és gyakorlatok szerint a hospice-palliatív szakembereket a diagnózis felállítása után be kell vonni az ellátásba, még akkor is, ha a beteg nem gyógyíthatatlan. Az előadásban azt a szemléletet mutatom be, hogy miért van szükség arra, és hogyan valósítható meg, hogy egy daganatos beteg az aktív kezelések idején kapcsolatba kerüljön a palliatív teammel. A palliatív szakemberek támogatni tudják az aktív kezelést végző teamet a tünetmenedzsmentben, illetve a beteggel és a családdal való, érzékeny kérdésekre vonatkozó kommunikációban. Ha már a diagnózis nagyfokú distresszt vált ki a betegből, ha nem kontrollált tünetek kísérik a betegutát, ha súlyos morbiditások jelentkeznek, akkor indokolt a palliatív ellátási igényre vonatkozó szűrés, melyről az előadásomban szintén említést fogok tenni. Ezek a jelenségek gyakran a szakdolgozók számára mutatkoznak meg, ezért ők jelentősen tudják támogatni az orvosokat a megfelelő betegút kialakításában. A kívánatos és eredményes folyamat, ha az aktív kezelések gyógyító esélyeinek csökkenésekor nem mondunk le a kezelési lehetőségekről, hanem megváltoztatjuk a terápiás célt: a gyógyulás helyett a minél magasabb életminőséget, a fájdalom nélküli utolsó időszakot tesszük a fókuszba. Fontos kiemelni, hogy ennek a fókuszváltásnak jelentős kiegészítő-megelőző hatása van: a kezelőorvos és a házi orvos számára is megkönnyebbülés, ha nem kell hallgatásba burkolózva kerülni a kényes beszélgetéseket, ha nem kell magára hagyni a beteget. Ráadásul az egészségügyi ellátórendszerrel való betegelégedettség is magasabb ezekben az esetekben.

Plenáris előadás 4.

A hospice-palliatív ellátás oktatása

Dr. Csikós Ágnes PhD

Pécsi Tudományegyetem, Általános Orvostudományi Kar, Családorvostani Intézet; Hospice-Palliatív Tanszék

A palliatív ellátás olyan holisztikus szemléletű megközelítés, amely az életet megrövidítő betegség kísérő problémáitól szenvedő beteg és családja életminőségét javítja azáltal, hogy megelőzi és csillapítja a szenvedést, a fájdalmat, a pszichoszociális és spirituális problémák meghatározásával és kezelésével. A palliatív ellátás három alapeleme a tüneti kezelés, a pszichoszociális támogatás, valamint a teammunka és a kommunikáció. A hospice-palliatív ellátás oktatásának ki kell terjednie a fizikai, a pszichoszociális és a spirituális tünetek/szenvedés felmérésére (felmérő skálák, kérdőívek) és kezelésére, a gondozó családtagok terheinek kiértékelésére és enyhítésére, az ellátói team együttműködésének kérdéseire, továbbá az empátikus és hatékony kommunikáció módszereinek megismertetésére és alkalmazására (pl. rossz hír-közlés, családi megbeszélés protokolljai). A hospice-palliatív ellátásban dolgozók gyakran találkoznak a betegek és hozzátartozóik érzelmi reakcióival (elkeseredettség, félelem, düh stb.) és a képzésük során fel kell készíteni őket az ilyen helyzetek professzionális megoldására. A betegek és családtagok mellett a hospice-palliatív ellátásban kiemelt figyelmet kell fordítani az orvosok és szakdolgozók jóllétére. Az önreflexiós technikák és a kiegészítő megelőző módszerek oktatása is részét képezi az ellátók felkészítésének. A szakmai ismeretek megújítása, a korszerű módszerek és gyakorlatok bevezetése, továbbá az utánpótlás-nevelés is elengedhetetlen a folyamatos minőségi ellátás biztosításához.